

บทความกรมพัฒนาที่ดิน

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โทร.0-2579-8515 โทรสาร.0-2941-2139

<http://www.idd.go.th> E-mail Address: ofs_5@idd.go.th

“คุณทองคำ เข้มทองคำ” หมอดินอาสาประจำตำบลดอนสัก จังหวัดสุโขทัย

ผู้ยึดมั่นแนวทางดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ได้รับเลือกให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านจากจังหวัดสุโขทัย

บทความที่ 042 /2551

ประภิต เพ็งวิชัย / รายงาน

คุณทองคำ เข้มทองคำ เริ่มต้นชีวิตเกษตรกรจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กศน.) เข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งด้านเกษตรและด้านสังคม ศาสนา : พุทธ/ยี่ตางสายกลางตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รู้จัก ประมาณตน อ่อนน้อมถ่อมตน เอื้ออาทรผู้อื่น ให้อภัย ความสำเร็จที่ภูมิใจ : จากที่ได้มุ่งมั่นทำงานโดยไม่ย่อท้อต่อคำติชมและปัญหาต่างๆ จนได้รับการยอมรับและยกย่องและได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในหน้าที่สำคัญๆ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด

คุณทองคำ เล่าว่า เดิมประกอบอาชีพทำนา มีนาของตนเองจำนวน 6 ไร่ และเช่านาเพิ่มอีกประมาณ 60 ไร่ จากการประกอบอาชีพทำนามีหนี้สิน เพราะต้องซื้ออุปกรณ์เครื่องมือการทำนา ซื้อปุ๋ย ยา สารเคมีต่างๆ หักค่าใช้จ่ายแล้วรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย

ต่อมาได้เลิกเช่าที่นาแล้วหันไปประกอบอาชีพช่างไม้รับจ้างทั่วไป แต่งานจ้างไม่มีประจำ พอมีงานก็มีรายได้แต่พอว่างงานก็ไม่มีรายได้ และต้องส่งบุตรทั้ง 3 คนเรียน จึงเริ่มมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น จากที่เคยทำนาในครั้งก่อนนั้น ได้ปลูกฝือกควบคู่กับการทำนาไปด้วย เพื่อเป็นอาชีพเสริม จากการปลูกฝือกครั้งแรกขาดทุนมากเพราะดินในนาแน่น ไม่ได้ปรับสภาพของดินให้ร่วนซุยเพื่อที่ฝือกจะได้ลงหัวได้ดี ในเนื้อที่ 2 งาน ลงทุนประมาณ 3,000 บาท ได้กำไรจากการปลูกฝือกประมาณ 6,000 บาท

ปี 2543 ได้มีการปรับสภาพดินโดยการทำปุ๋ยหมักไปหว่านในนาทำให้ดินร่วนซุยดีขึ้น ทำให้ผลผลิตของการปลูกฝือกเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว มีกำไรเพิ่มมากขึ้นเป็นเงิน 12,000 บาท

นั่นเป็นแรงจูงใจที่ทำให้คุณทองคำทำปุ๋ยหมักนำไปใช้ในนาข้าวทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และในปีนั้นเองทำให้คุณทองคำ ได้รับโล่เกียรติคุณจากการทำกำไรทางการเกษตรที่ลดต้นทุนจากการผลิตมากที่สุด และได้เริ่มทำปุ๋ยหมักในครัวเรือน และขยายเป็นปุ๋ยน้ำหมักยามาแมลงที่ทำจากพืชผักสมุนไพร การทำปุ๋ยชีวภาพ และอื่นๆ อีกมากมาย จนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันการทำเกษตรกรรมมีการใช้สารเคมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดินเสื่อมสภาพ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ทำให้การลงทุนไม่คุ้มทุน รายได้ไม่พอรายจ่าย จึงหันมาดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำกินเอง ใช้เอง เพื่อลดรายจ่ายให้ครอบครัว ส่วนที่เหลือขายได้ พอประมาณ : พยายามลดต้นทุนในการผลิตลงให้มากที่สุด แต่ผลผลิตมีคุณภาพโดยใช้ปุ๋ยและสารไล่แมลงที่ทำเองเป็นชีวภาพ โดยมีการทำร่วมกันเพื่อใช้ในชุมชน เป็นการลดรายจ่าย มีการทำบัญชีครัวเรือน จึงมีเงินเก็บไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษา และ

ใช้จ่ายในบ้านยามจำเป็น มีเหตุผล : ในการทำงานแต่ละครั้งจะคิดอยู่เสมอว่าความเป็นไปได้มีมากน้อยเท่าไร? มีผลกระทบอะไรบ้าง ต้องลงทุนเท่าไร และอะไรบ้างที่ตัวเองได้ ภูมิคุ้มกัน : จะวางแผนการใช้ชีวิตของครอบครัวอย่างน้อย 3 ปี และปลูกฝังนิสัยการออม การอยู่แบบพอเพียงให้กับลูกอยู่เสมอ เป็นแบบอย่างที่ดี มีการเก็บออมเงินและ จัดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ รู้จัก ลด ละ เลิก ในสิ่งไม่จำเป็นและฟุ่มเฟือย ความรู้/คุณธรรม : รากฐานของชีวิตคือการศึกษา ซึ่งทำให้ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค เพราะปัญหาทุกอย่างมีทางแก้ไขเสมอ

รวมทั้งนำหลักคุณธรรม 4 ประการมาใช้ คือ รักษาความสัตย์ รู้จักข่มใจ รู้จักอดทน อดกลั้น และอดออม รู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ /การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การดูงานที่ต่างๆ นำมาพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ครอบครัว : การประกอบอาชีพสุจริตและนำหลักคุณธรรมทั้ง 4 ประการมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจจนสามารถส่งลูกเรียนจนจบปริญญาตรีและมีภรรยาคอยช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านต่างๆ และบุตรทั้ง 3 มีความประพฤติดี ครอบครัวอยู่พร้อมหน้า มีความอบอุ่น มีการปรึกษาหารือกันและทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว การแบ่งปันชุมชน/สังคม : ได้ร่วมกับกลุ่มต่างๆ ของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ รวมทั้งเป็นผู้ นำ วิทยากรให้ความรู้กับกลุ่มและผู้สนใจ

จิตอาสาของคุณทองคำ เข้มทองคำ หมอдинประจำหมู่บ้านดอนสัก ชาวสุโขทัย

คุณทองคำ กล่าวว่า ได้รับการถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนจากคุณเสถียร กลิ่นจำปา หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย พร้อมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรฯ : ลดการเบียดเบียนธรรมชาติเช่นการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ งดการเผาตอซัง ปลูกแฝกเพื่อรักษาหน้าดิน เป็นผู้ นำในการปลูกต้นไม้บริเวณถนนสาธารณะ อนุรักษ์และเพาะพันธุ์ไม้สมุนไพรที่หายาก วัฒนธรรม : เป็นผู้ นำในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีของตำบล รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนบ้านในโอกาสต่างๆ การส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นตัวอย่างแก่คนในชุมชน แนะนำให้ผู้อื่นทำตาม แบ่งปันกล้าไม้ที่เพาะเองให้ชุมชนได้ช่วยกันปลูก ปัจจุบันได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ และชาวบ้านทั่วไป รวมทั้งเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ได้ไปศึกษาดูงานในโรงเรียนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ของตัวเอง ที่อยู่บ้านเลขที่ 2/1 ม.3 บ้านดอนสัก ต.ไกรกลาง อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย

ความภาคภูมิใจในชีวิตของหมอдинอาสาที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนเกษตรกรรมที่อุทิศตนมุ่งพัฒนาที่ดินให้อุดมสมบูรณ์ นั่นคือรางวัลแห่งชีวิตที่คุณทองคำได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปี 2551

“โรงเรียนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้นแบบการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อจัดตั้งโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้าน สร้างจิตสำนึกให้ตนเอง และเก็บออมไว้ในยามจำเป็น ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน โดยมีกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงหมูบนบ่อดิน กิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว ไม้ผล การทำนาเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในเล้าอย่างยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อดิน กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ กิจกรรมส่งเสริมการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ/ ปุ๋ยอินทรีย์” คุณทองคำ กล่าว.

คุณทองคำ กล่าวอีกว่า การทำงานให้ประสบความสำเร็จต้องไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ไม่ย่อท้อต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เรียนรู้ด้วยตัวเองและหมั่นศึกษาดูงานที่ต่างๆ และนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับคนในหมู่บ้าน ได้รับความรู้ ช่วยกันทำงานเกิดการรวมกลุ่มขึ้นในหมู่บ้าน และยังเป็นวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจในการลดการใช้สารเคมี เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นแกนนำในการรณรงค์ให้ครัวเรือนใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต รณรงค์ลดการใช้สารเคมีในการเกษตร ต่อไป

หากท่านใดสนใจศึกษาดูงานติดต่อได้ที่สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย บ้านสระบัว หมู่ 7 ต.วังใหญ่ อ.ศรีสำโรง จ.สุโขทัย 64102 โทร.055-614046

.....

(นายประเสริฐ เทพนรประไพ)

เลขานุการกรม